

7 Ιουλίου 2015

Το πένθος ως δρόμος μετάνοιας (Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου)

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Αγ. Ιωάννης Χρυσόστομος / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη](#)

Η μάνα φωτογραφημένη από τον Κώστα Μπαλάφα

Αλλ' έχεις κι άλλη οδό μετάνοιας. Και ποιά είναι αυτή; Το να πενθήσεις την αμαρτία σου. Αμάρτησες; Πένθησε, και εξαλείφεις την αμαρτία. Ποιος κόπος είναι αυτός; Τίποτα περισσότερο δεν σου ζητώ, παρά το να πενθήσεις την αμαρτία σου. Δεν σου λέω να διασχίσεις πελάγη, ούτε να καταφύγεις σε λιμάνια, ούτε να οδοιπορήσεις, ούτε να βαδίσεις άπειρο δρόμο, ούτε να καταβά-λεις χρήματα, ούτε να διαπλεύσεις άγρια κύματα, αλλά τί; Πένθησε για την αμαρτία σου. Και από πού, λέει, είναι φανερό, ότι, αν πενθήσω για την αμαρτία μου, θ' απαλλαγώ από αυτήν; Έχεις απόδειξη και γι' αυτό από τη θεία Γραφή.

Ήταν κάποιος βασιλιάς, ο Αχαάβ. Υπάρχει μαρ-τυρία γι' αυτόν ότι ήταν δίκαιος, αλλ' αυτός δεν βασίλευσε καλά, εξαιτίας της γυναίκας του της Ιεζάβελ.

Αυτός επιθύμησε το αμπέλι κάποιου Ισραηλίτη, που ονομαζόταν Ναβουθέ, κι έστειλε ανθρώπους προς αυτόν λέγοντας του: «Δος μου το αμπέλι σου που το θέλω για δικό μου και πάρε από μένα γι' αντάλλαγμα ή χρή-ματα ή χωράφι». Κι αυτός είπε: «Να μη δώσει ο Θεός να φθάσω ποτέ στην ανάγκη να πουλήσω αυτό που κληρο-νόμησα από τους γονείς μου». Ο Αχαάβ βέβαια επιθυμούσε το αμπέλι, όμως δεν ήθελε να τον εκβιάσει, ώστε να φτάσει εξαιτίας του χωραφιού και να τον κακοποιήσει.

Ήρθε όμως προς αυτόν η Ιεζάβελ, που ήταν γυναικάριο αδιάντροπο και αδίστακτο για όλα, ακάθαρτο και βδελυρό, και του λέει: «Τί είναι αυτό που σε στενοχωρεί και δεν τρως; Σήκω να φας. Εγώ θα σε βοηθήσω να κλη-ρονομήσεις το αμπέλι του Ισραηλίτη Ναβουθέ».

Παίρνει τότε και γράφει επιστολή εξ ονόματος του βασιλιά προς τους πρεσβυτέρους, λέγοντας: «Κηρύξτε νηστεία και παρουσιάστε ψευδομάρτυρες εναντίον του Ναβουθέ, με την κατηγορία ότι 'ευλόγησε' το Θεό και το βασιλιά, δηλαδή ότι βλασφήμησε». Τί φοβερό! Νηστεία γεμάτη από τη μεγαλύτερη παρανομία! Κήρυξε νηστεία, για να οργανώσει το φόνο!

Τί έγινε τότε; Λιθοβόλησαν τον Ναβουθέ και πέθανε. Το έμαθε η Ιεζάβελ και λέει στον Αχαάβ: «Σήκω κι έλα να κληρονομήσουμε το αμπέλι, γιατί πέθανε ο Ναβουθέ». Κι εκείνος βέβαια λυπήθηκε προς στιγμή, αλλ' όμως πήγε και πήρε το αμπέλι.

Στέλνει τότε σ' αυτόν ο Θεός τον προφήτη Ηλία: Πήγαινε, του λέει, και πες στον Αχαάβ: «Όπως φόνευσες τον Ναβουθέ και κληρονόμησες το αμπέλι του, έτσι θα χυθεί και το δικό σου αίμα· και τα σκυλιά θα το γλύφουν, και οι πόρνες θα λουσθούν μέσα στο αίμα σου» (Γ' Βασ. 21). Θεόσταλη οργή. Παρμένη η απόφαση. Οριστική η καταδίκη. Και πρόσεχε που τον στέλνει: Στο αμπέλι.

Όπου η παρανομία, εκεί και η τιμωρία.

Και τί λέει στον προφήτη Ηλία, μόλις τον είδε ο Αχαάβ; «Με βρήκες, εχθρέ μου»; Αντί να πει: Με συνέ-λαβες ένοχο, γιατί αμάρτησα. Τώρα μπορείς να με κατα-δικάσεις. «Με βρήκες, εχθρέ μου;». Επειδή ο Ηλίας πάντοτε έλεγχε τον Αχαάβ.

Γνωρίζοντας λοιπόν ο Αχαάβ ότι αμάρτησε, λέει στον Προφήτη: «Πάντοτε με έλεγχες. Τώρα όμως είναι, η πιο κατάλληλη στιγμή για να με κατηγορήσεις και να με καταδικάσεις». Γιατί ήξερε καλά ο Αχαάβ ότι είχε αμαρτήσει.

Τότε του ανακοινώνει ο Ηλίας την απόφαση του Θεού και του λέει: «Αυτά λέει ο Κύριος: Όπως φόνευσες και κληρονόμησες το αμπέλι και έχυσες αίμα δικαίου ανθρώπου, έτσι θα χυθεί και το δικό σου αίμα· και τα σκυλιά θα το γλύφουν και οι πόρνες θα λουσθούν μέσα στο αίμα σου».

Όταν τ' άκουσε αυτά ο Αχαάβ κυριεύθηκε από λύπη και πένθησε την αμαρτία του. Συναισθάνθηκε την αδικία και ο Θεός ακύρωσε την καταδικαστική απόφασή Του. Αλλά πρώτα ο Θεός γνωστοποίησε αυτό στον Ηλία, για να μη βγει κι εκείνος ψεύτης και πάθει εκείνο που έπαθε κι ο Ιωνάς. Γιατί κάτι παρόμοιο έπαθε ο Ιωνάς.

Του είπε ο Θεός: Πήγαινε και κήρυξε στην πόλη Νινευή, στην οποία κατοικούν εκατόν είκοσι χιλιάδες άνθρωποι, εκτός από τις γυναίκες και τα παιδιά, και πες τους: «Ακόμα τρεις μέρες και η Νινευή θα καταστραφεί» (Ιωνά 1, 2).

Ο Ιωνάς, γνωρίζοντας τη φιλανθρωπία του Θεού, δεν ήθελε να πάει. Τί κάνει, λοιπόν; Τρέπεται σε φυγή. Γιατί λέει με το λογισμό του: «Εγώ θα πάω να κηρύξω. Συ όμως είσαι φιλάνθρωπος και θα αλλάξεις την απόφασή Σου. Και εγώ τότε θα θανατωθώ σαν ψευδοπροφήτης». Αλλ' όμως η θάλασσα που τον δέχτηκε δεν τον έκρυψε, αλλά τον παρέδωσε στη γη. Κι έσωσε πάλι τη Νινευή, διασώζοντας, σαν άριστη σύνδουλη, το σύνδουλό της. Λέει η Αγία Γραφή: «Κατέβηκε ο Ιωνάς για να φύγει και βρήκε πλοίο που πήγαινε στους Θαρσείς, πλήρωσε τα ναύλα του ταξιδιού κι ανέβηκε σ' αυτό» (Ιωνά 1, 3).

Πού φεύγεις, Ιωνά; πηγαίνεις σ' άλλη γη; Αλλά «του Κυρίου είναι η γη και το

πλήρωμα αυτής» (Ψαλμ. 23, 1). Μήπως στη θάλασσα; Δεν γνωρίζεις ότι «δική Του είναι η θάλασσα κι ότι αυτός τη δημιούργησε»; (Ψαλμ. 23, 94). Μήπως στον ουρανό; Μα δεν άκουσες το Δαβίδ που λέει, «θα δω τους ουραμούς, τα έργα των δακτύλων σου;» (Ψαλμ. 94, 5). Αλλ' όμως εκείνος, κυριευμένος από φόβο, έφυγε όπως νόμιζε.

Γιατί είναι αδύνατο να ξεφεύγεις πραγματικά από τα μάτια του Θεού.

Όμως όταν η θάλασσα τον επανέφερε στην ξηρά και πήγε στη Νινευή, κήρυξε και είπε: «Τρεις ακόμα μέρες και θα καταστραφεί η Νινευή» (Ιωνά 3, 4). Και για να μάθεις ότι τράπηκε σε φυγή ακριβώς με τη σκέψη ότι ο Θεός, επειδή είναι φιλόανθρωπος, θ' αλλάξει γνώμη και δεν θα τους τιμωρήσει, κι έτσι θα αποδεικνυόταν ψευδο-προφήτης, μας το βεβαιώνει ο ίδιος ο Προφήτης. Γιατί, μετά το κήρυγμα στη Νινευή, βγήκε έξω από την πόλη και η σκέψη του ήταν απορροφημένη από αυτό που γινόταν.

Όταν λοιπόν είδε ότι πέρασαν τρεις ημέρες και δεν συνέβη τίποτα από εκείνα που είχε απειλήσει ο Θεός, τότε σχηματίζει την πρώτη σκέψη και λέει: «Δεν έγιναν λοιπόν όλα όπως τα έλεγα, ότι δηλαδή ο Θεός είναι φιλόανθρωπος και μακρόθυμος και αλλάζει γνώμη όταν πρόκειται να τιμωρήσει τις ανθρώπινες αμαρτίες;» (Ιωνά 4,2).

Για να μην πάθει λοιπόν ο Ηλίας κάτι ανάλογο μ' αυτό που έπαθε ο Ιωνάς, λέει ο Θεός την αιτία, για την οποία συγχώρεσε τον Αχαάβ. Και τί λέει ο Θεός στον Ηλία; «Είδες πώς συμπεριφέρθηκε ο Αχαάβ, πώς πένθησε και πόσο έκλαψε; Ε, λοιπόν, δεν θα λάβω υπόψη μου την κακία του» (Γ' Βασ. 21, 29).

Πω, πω! Ο Κύριος γίνεται συνήγορος του δούλου κι απολογείται ο Θεός σε άνθρωπο υπέρ ανθρώπου! Μη νομίζεις, λέει, ότι τον συγχώρεσα χωρίς λόγο. Άλλαξε αυτός συμπεριφορά και γι' αυτό εγώ καταπράυνα και έσβησα την οργή μου. Και για να μη νομισθείς εσύ ψευδοπροφήτης, γιατί εσύ σωστά τα έχεις πει, να ξέρεις πως αν δεν άλλαζε συμπεριφορά, θα υπέμενε εκείνα που αποφάσισα. Άλλαξε όμως συμπεριφορά, κι εγώ κατέπαυσα την οργή μου. Και λέει ο Θεός στον Ηλία: «Είδες πώς συμπεριφέρθηκε ο Αχαάβ, πώς πένθησε και πόσο έκλαψε; Ε, λοιπόν, δεν θα ενεργήσω σύμφωνα με την οργή μου».

Είδες ότι το πένθος για τις αμαρτίες τις εξαλείφει;

(«Η πρώτη Ανάσταση: Η Μετάνοια κατά τους Πατέρες», εκδ. Ετοιμασία, Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Καρέας 2004, σ. 40-45)